

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Cap. 1. De nomine prædestinationis. Scripturis & Patribus non est aliud nisi prædefinire, prædecernere, præstituere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT PRIMVM.

De nomine prædestinationis. Scripturis & Patribus non est aliud, nisi prædefinire, prædecernere, præstituerè.

VT igitur à nomine prædestinationis ordiamur, notant scholastici communiter, dupliciter verbum *destinare* sumi; aliquando promittere; aliquando pro *animo proponere* seu *decernere* quo sensu dicitur de Eleazaro: *Destinavit non admittere illicita.* Et ad Corinthios: *Vnusquisque prout destinavit in corde suo.*

*Macchab. 16
2. Cor. 9.*

Quidam igitur à prima significatione prædestinationem sumptam esse volunt, ut prædefinire sit idem, quod præmittere aliquem ad vitam æternam, antequam videlicet re ipsa fiat; atque ita secundum illam significationem nominis, definitivè prædestinationem esse rationem transmissionis creaturæ rationalis in finem vitæ æternæ. Vbi cum videatur includi via & terminus, quasi medium & finis, orta est disceptatio non mediocris, utrum prædestinatio tantum esset respectu finis, an mediæ, an utriusque, singulæ quippe partes istæ suos defensores validos inveniunt.

Sed quid de ratione nominis *prædestinatio*, adeoque de tota materia prædestinationis sentiri debeat, & quid respiciat, gratiam, an gloriam, medium, an finem, aliaque similia ex scripturis illis, ad amissim congruente veterum sententia, eruere non est difficile. Et ex scripturis quidem apertissimum est, verbum prædestinandi, prout illud in rebus theologice usurpari cepit, non esse sumptum à mittendi significatione, sed proponendi, statuendi, decernendi; ut prædefinire nihil aliud sit, quam proponere, decernere, seu, ut tota vocis significatio exprimitur, prædecernere, prædefinire, prædeterminare aliquid, quod latini proprie dicunt *præstituerè*, ita ut illa vocula, *præ* superaddat tantummodo antecessionem æternitatis, in qua propositum conceptum est, ad tempus quo Deus exequitur ea quæ proposuit. Hanc esse genuinam verissimamque nominis significationem, inde claret, quod verbum prædestinandi, cum sit scriptoribus latinis inusitatum, sed Ecclesiasticum scripturisque proprium, in tota earum latitudine non aliter usurpatum est, quam ut exprimeret id quod græco textu dicitur *ἐπιζειν* & *προεπιζειν*. Est autem certissimum nec *ἐπιζειν*, nec *προεπιζειν*, ullam omnino habere mittendi significationem. Nam *ἐπιζειν*, præter significationem terminandi seu limitibus suis circumscribendi aliquid (*ὅρος* enim terminus seu limitis est) proprie significat definere, statuere, constituere: & *προεπιζειν*, prædefinire, prædecernere, præfigere, quod latinis est *præstituerè*, secundum id quod Poëta dixit,

Qui.

Dij summum præstituerè diem.

Hoc enim Theologi dicent: Deus sum-

num prædestinavit diem. In hac igitur significatione usurpatur verbum prædestinandi, ubicumque in scripturis occurrit: ut in Epistola ad Romanos: *Nam quos præscivit & prædestinavit.* Et ad Corinthios: *Loquimur de sapientiam inter perfectos, quam prædestinavit Deus ante sæcula.* Et ad Ephesios: *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum.* Et rursus ibidem: *Prædestinati secundum propositum ipsius;* in quibus omnibus locis est græce verbum *προεπιζειν* & *προεπιζηειν*, id est prædefinivit, prædecevit, & *προεπιζηειν*, prædefinit. Et quia omnis Dei prædefinitio, hoc ipso quo Dei est, præcedit æternitate sua effectus temporales, qui ex ea proficiscuntur, hinc fit, quod loco *προεπιζειν*, prædefinire, prædecernere, prædecernere, usurpetur aliquando ipsum simplex *ἐπιζειν*, definire, decernere, ut in eadem Epistola ad Romanos: *Qui prædestinatus est filius Dei,* græce, *ὅτι ἐπιζηειν*, id est, qui definitus seu decretus est esse filius Dei: Itaque sicut noster interpres isto loco simplex *ἐπιζειν*, id est, definire accepit & reddidit per compositum, *προεπιζειν* ita multis aliis in locis idem simplex verbum eodem modo ac sensu reddere potuisset, ut apud sanctum Lucam: *Et quidem filius hominis secundum quod definitum est vadit,* græce, *κατα το ἀποστατον.* Et in actis Apostolorum: *hunc definito consilio & præscientia Dei tradidimus,* græce, *τη ἀποστατον βουλη.* Et alio in loco, *deficiens statuta tempora,* græce *ἐπιζεις* quod alibi redditur clarissime per, *statuit, constituit. Iudicaturus est orbem in equitate, in viro, in quo statuit,* græce, *ἐν ἀποστατον ἐπιζεις.* Et alibi: *Testificari quia ipse constitutus est à deo iudex vivorum &c.* græce, *ἐπιζεις.* In quibus omnibus locis verbum simplex, *ἐπιζειν* non aliam habet significationem, quam ad Romanos primo versu quarto, ubi nihil aliud significat quam definitus, decretus; & tamen redditur per *prædestinatus*, & eodem modo in omnibus istis citatis locis reddi potuisset, si interpreti illam antecessionem æternitatis, qua per particulam (*præ*) significatur, & in omni Dei decreto ac definitione involuitur exprimere placuisset. Nam hinc etiam nascitur è contrario, ut verbū *προεπιζειν* prædefinire seu prædestinare, prædecernere, aliquando reddatur in scripturis per simplex *decernere*, ut in actis Apostolorum: *Convenerunt facere quæ manus tua & consilium decreverunt fieri,* græce singulariter, *προεπιζεις γεινθαι,* id est, prædecevit, seu prædestinavit fieri. Nam sic jam olim legit sanctus Augustinus libro de prædestinatione sanctorum: *Facere, inquit, quantum manus tua & consilium prædestinavit fieri.* præd. v. Quod etiam statim eodem verbo repetit: *16*

Tania

lib. de praedest. c. 10.

Tanta quippe ab inimicis Iudaei manus Dei & consilia praedestinavit fieri, quanta necessaria fuerunt Evangelio &c. Et post aliquot interiecta capita in eodem opere: Agit quippe Deus quod vult in cordibus hominum vel adiuuando, vel iudicando, ut etiam per eos impleatur quod manus eius & consilia praedestinavit fieri. Nempe quia hoc ipso quo est decretum Dei, antecedit aternitate temporalem eventum, qui decretus est, & hoc ipso praedestinatus. Nam quando de Dei decretis loquitur respectu effectuum temporalium sive dicas, *deserui*, sive, *propter se* id est, suo dicas decernere, sive praedecernere, sive definire, sive praedefinire, sive statuere, sive constituere, sive praestituere, sive destinare animo, sive praedestinare, in idem redit, & idem omnino significatur. Nam quando Deus aliquid decrevit seu destinavit facere, hoc ipso etiam praedecreuit, seu praedestinavit facere.

Tract. 104. in Ioan.

Tract. 105.

Tract. 106.

Tract. 107.

Hec igitur est ratio cur sanctus Augustinus, qui notitiam praedestinationis non ex Philosophia, sed ex scripturis sacris, ubi usurpata & nobis insinuari ceperat, hauriendam esse sciebat, quando de illa loquitur, indifferenter verbis, praedestinandi, definiendi, praefigendi, statuendi, constituendi, ordinandi, disponendi vitur; quibus omnibus nihil aliud significatur quam quod Deus decernit hoc vel illud fieri vel illo modo, hac vel illa hora facere, quod facere praedestinavit: ut in tractatibus in Ioanem, de horis ac momentis operum Christi loquens, quae Deus praedestinavit ut fieret, *capitulum dicit, Omne tempus, quid & quando faceret vel fieri sinner a dea esse dispositam hora deo ordinante venisse Patrem cum filio tempus natiuitatis & clarificationis constituisse; & huiusmodi, hoc est praedestinasse. Nam de eadē clarificatione tract. sequenti loquens ad hoc inquit valet quod ait nunc clarifica me, hoc est sicut tunc ita & nunc sicut tunc praedestinatione; ita & nunc perfectione. Fac in mundo, quod apud te iam fuerat ante mundum; Fac in tuo tempore, quod ante omnia tempora statui sibi. Et adhuc de eadē clarificatione, tractatus cetero simo sexto, quod ante dixit statuum, & constitutum, dispositum, ordinatum, hic dicit, qui sciret praedestinatum esse nuda fieret. Itemque explicans, quo pacto scriptura dicat aliquando, Deum fecisse, quae tamen nonē facta sunt respondet hoc dici praedestinatione, verbumque praedestinandi, & praefigendi indifferenter usurpat: *Quicquid & immutabilibus causis omnia futura praedestinavit**

A quod facturus est fecit. Et tractatu sequente: Loquebatur quali fecisset, quod immobiliter esse praefixū sciebat ut faceret. De qua re paulo superius loquens dixerat: Illud praedestinandum erat, quod nondū erat: ut sic suo tempore fieret, quemadmodum ante omnia tempora praedestinatum erat ut fieret. Pro quo alibi verbum praefigendi adhibet quando dicit, quod Deus nulla tempora breuius vel productius, quā modulatio praecognita & praesumpta deposuit, praeterire permittit. Alibi verbum definiendi. Ita se habet de praedestinatione, definiendi a sententia voluntatis Dei. Alibi verbum statuendi, itemque praeparandi in voluntate; seruire vero & praeparare aliquid in voluntate, nihil prorsus aliud est quam velle, statuere, vel decernere. Nam de Ezechia loquens: *Idcirco faciens Deus, quod ante constitutionem mundi se facturum praescebat, & in sua voluntate seruabat.*

Tract. 106.

Tract. 105.

Epist. 28.

Lib. de deo no 105. c. 22.

Lib. 6 de

Lib. 21. de

Et alibi: *dicimus, sicut si Deus noluerit: non quia Deus nouam voluntatem quam non habuit, tunc eam habebit, sed quia id quod ex eternitate in eius immutabili praeparatū est voluntate tunc erit.* Quod paulo ante per verbum praesentis ac disponendi itemque per voluntatem eam praesentiam seipsum expresserat, quibus ipse sexcentis in libris duobus ad Prosperum & Hilarium naturam praedestinationis comprehendit. Similiter & Prosper, quoties de praedestinatione tractat, indifferenter verbis praedestinandi, constituendi, a dispositionis vitur. Nam sicut galli quidam referent infidelitatem hominum ad praedestinationem Dei. *In fidelitas, inquit, non ad constitutionem Dei sed ad praesentiam referenda est, quod aliquoties repetit.*

Ad Cap. 14. Gall. vis de ibid & sentent. 2.

vid. ad q. 10. vinctat.

Alibi vero loco praedestinare, dicit disponere. Quae quidem tam prolixè ex Augustino adduxi, ut pateret, non aliam eum agnoscere significationem verbi, praedestinare, nisi illam quam ex scripturis haulerat; in scripturis vero nullā omnino aliam usurpari, nisi eam quae in greco textu unde, latinus expressus est apertissime reperitur. Ibi vero non significat aliud, praedestinare, quam praedefinire, praedecernere, praestituere, & hoc ipsum non significat aliud respectu Dei, quam definire, statuere, decernere, sicut ipsemet facer textus latinus hoc ipsum verbum *προορίζω* quod praedestinare, plerumque vertitur, subinde reddidit.

Quemadmodum & contrario, *τὸ ἐπιζῆν* quod plerumque pro definire seu statuere usurpatur, aliquando per praedestinare vertitur.

CAPVT SECVNDVM.

Inferuntur ex praedictis quatuor Corollaria. Et in primis, quod praedestinatio non magis ex ratione sua respiciat & includat medium quam finem, nec magis finem quam medium Fuisse, quod gloria sit etiam obiectum praedestinationis.

EX hoc itaque tam simplici & aperto principio, non est difficile multas quaestiones quarum aliquas ingenij sui subtilitate

scholastici implicuerunt, expeditissimos reddere quemadmodum in Augustino & antiquis Patribus, veris Ecclesiasticae praedestinationis

